

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGI MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: **Vasárnap és esütörtökön.**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Grómon- és Zrinyi-utca sarkán, I-ső emelet,
hova minden a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények
intézkedések és minden díjak fizetendők.

Feljelölt szerkesztő:

Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 frt — Félévre 4 ft — Negyedévre 2 frt.
Néptanítóknek egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1.50.
Egyes szám ára 10 kr.

Az egyetemi ifjak memoranduma.

A magyar főiskolák ifjusága válaszolt a bukaresti egyetemi ifjuságnak. A válasz, mely magyar, francia és német nyelven lett nyomtatva, komoly érrekllel és bizonyítékokkal czáfolja meg a román ifjak állításait.

Átolvastuk a nekünk beküldött egész könyvet képező választ, s mondhatjuk, elégtétellel olvashatja azt minden magyar hazafi; mert a magyar egyetemi ifjuság ezzel derék munkát végzett.

Ritka alaposággal, erős kritikával, történelmi kultur-históriai és politikai érvek hazmazával, objectív hangon foglalkozik a román memorandummal, melynek alaptalanságát s rosszakaró igazságtalanságát demonstrálja.

Nem használ általános frázisokat, hanem nyugodt méltósággal száll a vak gyűlölettel szemben, a hazug szenvedélyes támadásokra higgadtan felel s nem szorítkozik pusztá tagadásra, hanem adatokkal, bizonyítékokkal kimutatja, hogy a románoknak nincs okuk panaszra, nem elnyomult nemzetiség, hanem egyenlő része a magyar nemzetnek. Kiténik a válaszból, hogy a románok anyagilag s szellemileg gyarapszanak, politikai valóság s tanszabadságot élveznek. Elismeréssel adózik a románok haladására iránt, de egyszersmind kimutatja, hogy e haladásukat a magyar államnak köszönhetik, mert ez époly atyailag gondoskodik iskoláikról s művelődési eszközeikről, mint a magyarokról. S innen van, hogy a Magyarországon lakó románok műveltebbek, mint oláhországi fajrokonai.

A magyar ifjak az erősebb nyugalomával s higgadt-ságával beszélnek jóakarólag — habár nem minden ironia nélkül felelnek a románok abbéli követelésükre, hogy Erdély Romániához csatolassék. A románok badar ér-

velését, mely szerint egy nemzet nem hagyható más nemzet uralma alatt, — feltételeesen elfogadják, — de negédesen kérdik, mi lesz az erdélyi magyarok és székelyekkel, kik pedig számára névze többségben vannak Erdélyben. Elfogadják ezen tételt, mely csak mellettünk szólhat, nem pedig a románok mellett. A ki a magyar ifjak józan választ elolvassa, egy percig sem fog kételkedni többé a magyar nemzetnek a különféle nemzetiségekkel szemben elkövetett lovaság bánásmódjában.

Nincs állam Európában, mely annyi kíméletet tanusitana a nemzetiségi túlzókkal, mint Magyarország.

S mégis panaszokdnak a románok, hogy kivannak zárva a közhivatalokból, a parlamentből, hogy nemzeti nyelvüket, kulturájukat bánjuk stb.

Hogy mennyire nincs okuk panaszra a románoknak, bizonyítják a tények: Az oláh nyelv, Magyarországon a népiszkolától kezdve egyetemig tanították. A legnagyobb sérelmet abban látják, hogy a magyar nemzet megköveteli az országos s hivatalos nyelvnek minden iskolában való tanítását. Ezen jogos követelményeinken bokrosodtak meg annyira az oláhok, s jalkiáltásaikkal elárastották az egész művelt világot.

A magyar ifjak válasza azonban utbaigazítást nyújt mindenkinek a román nemzetiségi kérdéshben, meggyőző minden józan emberet a románok légből kapott állításainak valótlanságáról.

Mutatónl közöljük a magyar egyetemi ifjak válaszból helyszükre miatt csak az utolsó fejezet végső sorait:

„A népek tömegeit nem zaklatja, de beléjük szívárogor elsöben is az állami, utána a nemzeti öntudat, lassan a nyelv is. Ez addig, míg magyar állam van, feltartóztatbatatlan. És nincs okunk ez öszinteséget megtagadni.

Az 1880-iki népszámlálás szerint a lakosság — 13.728.622 lélek a következő arányokat mutatta:

Magyar	46.65 %
Német	13.62 „
Tót	13.52 „
Oláh	17.50 „

ruthén 2.57 %, horvát és szerb 4.60 %. Egyéb nyelveken beszél még 1.54 %.

Az 1890-iki népszámlálás adatai szerint a magyarul beszélők száma 54.22 %.

Hogy a magyarosításról éppen az oláhok panaszkodnak, azt igen sajátoságos színben tünteti fel az a körülmény, hogy addig, míg a magyarul beszélő nem-magyar születesiek számának átlagos százaléka 11.57, addig az oláhok ily százaléka 5.90 %. A németeknek 21.02 %-a, a vendeknek 12.22 %-a, a horvát-szerbeknek 10.83 %-a, a tótoknak 9.82 %-a, a külföldieknek 25.07 %-a! A magyar nyelv ismeretének százaléka egyszersmind kifejezi az illető faj műveltségének átlagát is. Az egész nemzetnek 17½ százaléka oláh: az egész oláhoknak 5.9, tehát nem egészen 6 százaléka tud magyarul. Hol lehet itt komolyan beszélni a fajnak és kulturájának üdözéséről, nyelvéből való kifosztásáról?

Amaz adáz gyűlölség oka tehát nem az, a mi a román fiatalág memorandumában oknak mondva van. Egyetlen oka e gyűlölségnek a magyar állam fennállása, gyarapodása, új virágzással kecsgetető jövője. Ez utját állja a hevesebb vértü oláh politikuskok politikai ábrándjának, a melynek javára értékesítetik a mese az autohton erdélyi olahságról; utját állja minden román egyesítésének a dakoromán birodalomban. Mert az egészen bizonyos, hogy míg Magyarországon fennáll, addig birodalma határait védeni fogja a románok és mindenki ellen.

A lezajlott évszázadok erősebb fegyvere a kard volt és Magyarország megvédte határait karddal is, de akkor sem felede, hogy a kard csak a külső ellenség ellen jó,

A „Zombor és Vidéke“ tárczája.

Te benned bízom . . .

Óh, bízom benned örök Isten,
Hogy nem vesztesz engem el,
Megáldasz még egy kegyes perczen
S kard a porból felemel.
Ha most lesújtva, szárnyszegetten
Bukdacsolok is — óh, hiszem,
Armányos harczen, örvényeken
Megtisztul, győzni fog szívem.
Ki megtanítad ezt a lelket
Szeretni híven, végtelen . . .
Óh, büntetésből nem teted;
Hogy ösztörjéd életem.
A mennyet, mit szívembe adtal
Pokolra nem, nem válthatod;
Kegyelméd fényesebb a napnál
S a felhőkön is atragyog.
Valami sugja: csak reméljek,
Üdv, boldogság derül reám,
Majd vérszbe, harcza bátran nézek
S halakat zengve száll imám;
A mit hibáztam — megbocsátva,
Aldott leszen az életem . . .
Hullamokon, vak éjszakába
Csak benned bízom Istenem . . .

Vojtkó Pál.

Oh ember!

Oh ember, ne ökoskodjál!
Mit meg nem lát tisztán eszed
Hadd azt békén s mond rá könnyű
Szívvel: nem is való neked.
Aki tudja, hogy a vizet
Könnyre s élenyre bontják,
Annak talán e tudása
Enyhíti, ha víz nines, szomját?
Elvezd ami izlik és ne
Bonzoljgass a világot sem —
S mikor eszed sohse vizsgáld
Hogy mi van a ceszesnyében!

Végigvezettek . . .

(FITGER.)

Végigvezettek múzeumba,
Szüpadokon meg fegyvertárba;
Szívem szorult, leltem megboradt
E rég megszűnt sok nyomort látva.

S szívem, te vén, boldos szív te,
Te most még egyezes megpróbálnád
Végig szenvedni legelőrl
Szerelmi kínna minden átkát?

Mert mi egy teljes arsenális
Amornak egy nyílaloz mérve? . . .
— Isten neki! Csak zengi hát hymnust,
Tudom szitók s jaj lesz a vége!

Teleskai Balázs.

Önéletrajz.

Irtá: Vojtkó Pál.

Mottó: „Nur die Lumpen sind
bescheiden“. Goethe.

Születtem! És nem állt meg a föld. Csodálatos!
Fejődéseme szerenés körülmények hatottak. A böleső ringása rithmikus érzéket, a Henri Nestle-féle „Kündermel“ költői lángolású vért adtak. Ennélfogva költői hajlamaim igen korán jelentkeztek. Egy hónapos koromban már elfogulatlan és szigorú kritikák gyakoroltam a dada általó dalai fölött s előszerttel javítottam az azokban halomszámra előforduló rossz rimeket, melyek módfelett büntözték a formatökélyhez szokott lelkeket. Ekkor éreléledt meg bennem az a feltevés, hogy mihelyt írni megtanulok, első kötelességemnek fogom tartani, hogy irodalmunk e hiányain segítsek. Két éves koromban előfíztem az „En újságom“ című gyermeklapra s a talány-megfejtők rovatában állandóan ismert név voltam. Három éves koromban pedig már Budapestre is febrándultam a Pósa és Benedek által rendezett gyermek-matinékra s feszült figyelemmel hallgattam végig a felolvasásokat a vígadó nagytermében. Így fejlődtem hat éves koromig s annyira vittem, hogy már-már az otthelyi kisedővő intézet irodalmi tanszékére akartak meghívni, mikor egyszer csak hódolnom kelle a mári kor egyik legbálgább előtételének. Képzaljk: iskolába kellett járnom! Hallatlan eset. Bezárták az iskola falai közé, megnyírbáltak

szárnyaimat, szabad szellememet chablonok közé igyekeztek szorítani, — de hiába. Kitértem és eget kértem. Hála a gondviselésnek, társaim között akadt rokonkedélyű, hasonló gondolkozásu szabad szellem élég. Ezeket egy szerda delután meghívtam a szónapadásunkra ünnepléses gyűlésre. En előkölttem. „Uraim — szoltam — mire való az iskola? Eppen semmire. Haszontalan czopf, régi, obscurus időkből reánk maradt intézmény, mely divjátát és ezéjét multa. Csak a kegyelet tartja fenn és a nemzetek hín vetelkedése. A mióta egy bolond német kitalálta, hogy az államok műveltsége a iskolák számától függ, — azóta nyakra főre iskolákat építünk, csakhogy mögötte ne maradjon a többi népeknek. Pedig az egész haszontalanság! Mert a mit az iskolában tanulunk, annak az életben semmi hasznát se vesszük, a mire meg az életben szükségünk volna, azt nem tanítják az iskolában. S akár tanítják, akár nem, az mindegy, mert a vizsgák után ugy is mindent elfelejtünk. Polgártársak! Le az iskolákkal! Eljen a szabad fejlődés! Eljen!

A többiek elfeledték, hogy szónapadláson vagyunk, vállalkra emeltek s lelkesen körülhordozták, a minnek az lett a vége, hogy mindnyájan beleestünk a szénagyűjtőbe s lepotyogtunk az istállóba. Mikor nagy nehezen előászunk — apám tekintetével találkoztunk, ki egész gyűlésünket végig hallgatta. Vereség, vereség és vereség! Nem győztem vigasztalni a többieket, hogy minden igaz úgynek ez a földi sorsa; lám a magyar szabadságharczat is elnyomta a szarnoki önkény. Nem szabad eleséggedni! Feltámadunk!

Ez volt a bennem szunnyadó szellemnek első erősebb kitörése. Ekkor már határozottan éreztem, hogy nagyra vagyok hivatalva. De az ár ellen öszni még! Sem volt kedvem, mert azt csak a drámai hősök szokták tenni, már pedig drámai hősnek lenni veszedelmes dolog.

Valamennyit még ismertem, mind rakásra halt. Inkább az árral uszom, mint az epokok hősei. Aztán sokkal nagyobb hazafi voltam már akkor is, hogy sem a történelmi sorsó rovására tettem volna valamit. A magyar forradalmat se követte második forradalom, hanem a kiegyezés. Kiegyeztem hát én is a — sorsral.

A világ számára csak tizenöt esztendősb koromban kezdtem létezni. Ekkor jelent meg a „Hasznos Múltatót“-ban az első versem. Egyesek ugyan azt állítják, hogy ekkor haltam meg a világra néve, de én ezt ezennel aljas rágalomnak nyilvánítom!

Az első vers! . . . s hozzá még nyomtatásban . . . Tudják

ithon nagyobb fegyver a szabadság és az igazság. És a magyarnak duló harcok viharában is gondolja volt ez erkölcsi javakra s megőrizte a pajza alatt élő népek számára a szabadságot is.

A modern életben már nem a kard, hanem a műveltség, a munka és a szabadság a nagyobb erejű fegyver. S midőn a magyar nemzet ma e fegyvereket forgatja minden erejével, mégis nem felelt a kardot sem: nemzeti államát épp úgy kész karddal is védelmezni, mint a hogy nemzeti alkotmányát 1848-ban védelmezte két nagy hatalom; az osztrák és az orosz egyesült hadai ellen.

A borzasztó tulerő kiütötte kezéből a kardot, de nem ütötte ki szívéből erkölcsét és az erkölcsök tizenkét évi elnyomatás után kard és kelevéz nélkül meghozták diadalát.

Első királyunk, kinek koronájához a magyar állameszme egész szépsége és sérthetetlenége fűződik, a kit az egyház szentjei közé avatott s kinek mint jogutóda a magyar király ma is viseli az apostoli czímet: szent István királyunk jelszava volt: Ha Isten velünk, ki ellenünk? E mondás ma is él a nép ajkán közpéldászképpen s arra utal bennünket, késő unokákat, hogy minden dolgainkat úgy igazítsuk, hogy Istenünk szövetségét el ne veszítsük. Ő reá hivatkozunk, midőn sorainkat befejezzük. Ő legyen tanunk, a mi igazságunkban. Nyugodtan, de nem öble tett kézzel nézünk a jövőndő elé. Ő neki egy lehetetere el fog oszlani a véres gyűlölség, mely ellenfeleink szívében tombol és neki egy intérsére meg fognak világosodni az elmék. Mert a gyűlölség román és magyar közt természetellenes dolog, forrása a jelen nemzedék rövidlátása.

Magyar és oláh, mindenik idegenül van bekelve Európa keletén a szláv tengerbe s elválasztja egymástól a déli és északi szlávágot, egyuttal szükségképeni akadályá lévén a legutóbbi közül kiinduló némely aspirációknak. Földrajzi fekvésénél fogva soha nem volt két nemzet szorosabb barátságra és szövetségre utalva, mint ez a kettő. És előjövén az idő, melyben késő nemzedékek esodálkozással fognak arról beszélni, hogy volt olyan kor is, a mikor e kettő vak gyűlölettel állt egymással szemben. Mi magyarok ezt már régen látjuk, de már az oláh táborban is vannak, a kiknek lelkében dereng ez az igazság.

És az utolsó szó, a melyet e könyvben ajkunkra veszünk, ez legyen: az Igazság.

POLITIKAI HIREK.

* „Az országgyűlési képviselőválasztások feletti bíráskodásról” szóló törvényjavaslat, melyet Szilágyi igazságügyminiszter e hó 18-án tett a ház elé, 11 fejezet alatt 162 §-t foglal magában.

Az 1. §. szerint az országgyűlési képviselőválasztá-

sok feletti bíráskodás csak a jelen törvény hatálybalépésétől számított nyolcz évre illeti meg a kuriát s ezen idő lejártával a választások érvényessége feletti bíráskodás kizárólag a képviselőház illeti meg ismét. Az igazságügyminiszter ezt azzal indokolta, hogy két közbeeső választás alatt az országnek módjában lesz megítélni, hogy a törvény beválik-e a praixisban.

A törvényjavaslaknak lényegét a következőkben ismertetjük: A kuria csak a kérvénnyel megátmadott választások ügyében ítél és csak a törvényjavaslakban felsorolt érvénytelenségi esetek alapján dönt. Külön rendelkezések vannak a törvényjavaslakban a közhatalmnak visszafelére vonatkozólag. Feltétlenül alkalmatlannak tartja azonban a bírői megítélésre a javaslat azon eseteket, midőn a választás szabadsága és tisztasága lélektani tényezőkből ítélendő meg a gyakorolt illetéktelen befolyásolás és hatás szempontjából. Ezek az esetek, mint bírői eljárásra természetlként fogva alkalmatlanok, nem utaltatnak a kuria hatáskörébe. A választás ellen intézett kérvények közvetlenül a kuriához adatnak be, mely ötguta tanácsban ítél. Ha a kuria döntése lehetetlenné válik azáltal, hogy a kérvény visszavonatik, vagy a felek nem jelennek meg, akkor a képviselőház bíráskodik. A ház hivatalból is észleli azt az érvénytelenségi okot, ha a megválasztott választási képességgel nem bír. Viszont azonban a kuria ítéletét a képviselőház tartozik elfogadni s a kuria azon hatáskörrel is bír, hogy esetleg nem a választási elnök által kijelentett, hanem a kisebbségben maradt jelölt mondhatja ki megválasztott képviselőnek.

Országgyűlési napló.

— **Jul. 17-én** — A képviselőház ma folytatta a „ezim”-vitát. Szederkényi Nándor és Hoitsy Pál egy-egy határozati javaslatot nyújtottak be a ezimnek a bizottsághoz való visszautasítása tárgyában. Kivülök Szalay Károly, Petrich Ferenc és Parkas Imre mondták el kifogásaikat a ezim-és a javaslat ellen. Általános derültséget és a jobboldalon nagy tetszést keltett Boérth Ákos következő beszéde:

„Tisztelet ház! Miután az igen tisztelt töloldalról a ezim ellen felhozott argumentumok engem nem győztek meg annak helytelen voltáról, kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy a ezimet elfogadom.”

Napirend előtt Csáky Albin gróf közoktatásügyi miniszter betértesztette a tanítók nyugdíjait rendező törvényjavaslatot, mit a ház lelkesült éljenzéssel fogadott.

— **Jul. 18-án.** — A képviselőház mai ülése a közigazgatási javaslat részletes vitájával kezdődött, melynél Simonffy után Vályi Árpád szólalt fel és beszédét több elmés ötlettel fűszerezte.

Ezután az elnök a tárgyalást felfüggesztette, mert Szilágyi Dezső igazságügyminiszter kért szót, hogy a kuriai bíráskodásról szóló törvényjavaslatot, hosszabb beszéd kíséretében nyújtsa be.

Ezután Szilágyi Dezső igazságügyminiszter több mint másfél óra hosszan át magyarázta törvényjavaslatát, s e magyarázat alatt több ízben az ellenzéki padokon is helyesítő tetszészaj hallatszott.

A kuriának választási ügyekben való bíráskodásáról szóló törvényjavaslata néve az igazságügyminiszter rész-

letesen előadta azokat az indokokat, melyek alapján a kormány e törvényjavaslatot szövegezte és ama főelveket, melyek abban foglaltatnak.

A kuria csak a kérvénnyel megátmadott választások ügyében ítél és csak a törvényjavaslakban felsorolt érvénytelenségi esetek alapján dönt.

Nemcsak a vesztegetést, az etetést és itatást, nemcsak a fizikai kényszerít sorozza a javaslat a választási visszadőlés közé, hanem azon bűnös és törvénytelen igazatásokat is, melyek korrumpálják a választók szabad akaratát, megátmadják a törvényteltséget, zavarják a polgári létét és az ország törvényei ellen nyílt engedtlenségre felhívat tartalmaznak, osztály, felekezet, vagy nemzetiséget egymás ellen gyűlöletre lázítanak, vagy a köz-, vagy magánutalajdon törvényellenes felosztásával igaztatnak. Ezek karakterizáják az érvénytelenségi okokat.

Szilágyi után Beöty Ákos szólalt fel, kiemelve, hogy e fontos javaslatot az igazságügyi bizottság helyett az osztályoknak kellene kiadni.

Báró Prónay Dezső ezt azzal az indítvánnyal egészítette ki, hogy képviselőház egy önálló bizottságot bízjon meg a javaslat tárgyalásával.

Szilágyi Dezső a kormány nevében elfogadta Prónay indítványát. S e szerint legközelebb egy külön bizottság fog választatni, mely a kuriai bíráskodásról szóló javaslatot tárgyalni fogja.

Megyei s helyi hírek.

* **Egyházi hírek.** Százmán Károly petrovozelői segédlelkész Sükösdre helyeztetett át. — Kürtösy Antal s.-lelkész Szt. Tamásra küldetett, Cziráki Zsigmond Adára, Kulcsnes Miklós nms.-milítési s.-lelkész Szabadkára helyeztetett át.

* **Kiszácsról** egy hosszú és lelette érdekes értesítést kaptunk Bacsmege szégyentelen kudarcáról és Steltzer Frigyes fényes győzelméről. Mintfog azonban lapunk mai száma részere ama értesítés már későn érkezett, közöljük belőle csak a főpontokat. Valent esp. kaplán, a ki Kiszáczra adminisztratornak hozatot, a mint látta a kiszácsi népek ragaszkodását lelkészéhez, 20 óra itteni időzés után leköszönt s visszatért Ujvidékre azon szándékkal, hogy örök időkre lemond a papi pályáról és Amerikába költözködj. Valent helyére jött ki Kiszáczra, mint a főesperes által kinevezett helyettes lelkész, Herrstein Gyula ur. volt bacsutalusi vaddkerti evang. lelkész okmányisszékesztás miatt egyházi és világi hatóságok előtt panaszt emelt, a ki miatt M. J. ur most valójort indított neje ellen, a templomb lépet: a nép azonban elavozott a templomból. Ennek folytán a főesperes nagy szorultságában Masena petrovozei kaplánt akarta Kiszáczra helyettesnek kiküldeni, amde Masena ur értesülén a dolgok állásáról, melyeg Kiszáczra küldésnek, Szerbiába ment idűltet kérseni, és így Belohorsky főesperes kudarcza is teljes, s open azért bizonyos, hogy Steltzer lelkész már a legközelebbi órákban táviratlag vissza fog helyeztetni.

* **Csanatavéri magyarság.** Csanatavéri levelezők irja: Polgári olvasó-körünk választmányi gyűlését tartotta f. hó 19-én, a mikor is érdekes disputációnak voltak fülantni. Melőtt azonban recensiónk tulajdonképeni tárgyahoz kezdenék, szükségemnek tartom olvasó-körünk történetét főtő pontjában előadni: Olvasó-körünk 1884-ben alakult, midőn egy majdnem idegen társadalmi magyartás honosult meg a községi polgarság tüzhelyén, a mely nemcsak nagy, de az akkor uralkodott korszemék és társadalmi állapotok szonvalahaloz képest bantulatosan meglepő volt. Ezen új mozgalom utőttje községi intelligentiájá volt, a mely nem hévvel fogott hozzá a városok és nagyobb községek utnázásához, a hol már mindentűn különböző körök és egyletek alakultak. A vagyonosabb polgarság csakhamar a társadalmi életben a hangadó osztályhoz csatlakozott. Es így megalakult olvasó-körünk, melynek tagjai az

önök, hogy mi az? . . . De hogy is tudhatnák, hisz egyikük sem költő! Kérem, mikor megszagoltam azt a verset és a friss nyomda illat megcsapta az orromat . . . ah, szédültem a diesség mámorában . . . Kérem, ha elgondoltam, hogy az én verseimk mindenik betűjét Budapestben az ország szívében, külön-külön kellett kijeszűdni, hogy az én művem mindenik atomja fardáságos munkájába került egy embernek . . . ennyi becsület megindított . . . Elképzeltem, hogy a közkedek szármány világszerte elreplő lapok ezer és ezer példányban terjesztik a nevetem, hogy lehetséges, miszerint az ország szőlén, vagy talán Amerikában, egy olvasó épen e pillanatban kiált fel lelkesülten: milyen vers, milyen költő . . . erre a gondolatra az örülés környeztet.

Hajamat megővesztettem, nyakkendőt nem hordoztam. — Ez nemikép Petőfőre emlékeztetett — külsőben. Mert amogy egészen eredeti és önálló tehetség maradtam. Szemeimet jó tágra igazykeztem nyitni, hogy belőlk minél több költszet sugározzék a járő-kelőkre, daktilusi léptekben haladtam. S ah, milyen ut volt ez. Valóságos diadal ut! Az ablakok redői mögött elragadtatástól ragyogó szemeket véltem észre venni; az emberek, akikkel találkoztam, mintha tiszteletteljes esodálhat néztek volna rám s ha ketten-hárman összevételtek egy csoportba, alig hiszem, hogy másról beszéltek volna, mint: ni, ni itt megy az a híres költő, aki azt a gyönyörű verset írta a „Hasznos Mulattató”-ba . . . Majd hogy nem mutattak rám.

Ez az első siker fölrajzot eddigi szerénységemből. Bizonys ónézrtre tettem szert, a mely, mint később tapasztaltam, feltétlenül szükséges iram hamarjában még vagy negyvenkilenczet és elhatároztam, hogy önálló kötettel lépem az irodalmi piacra. Lenézésnél vegyűlt szánalommal gondolkodt most is arra a nyomdátalajdonosra, a kivel ez ügyben akkor alkudozásokra léptem, A kishitű! Még kételekedett! Hogy ben bukunk! Hogy nem ismerik eléggé a nevetem! Sőt még kritizálni is mert: ó, a mesterember — engem a lángeszt! Ez már az elégnél is több volt. Othagytam és kiadtam a vers eim et m a s h o l — a saját számlámra (szakálom akkor még nem volt). De megboszultam magamat egyszer s mindenkorra az összes kiadókön. Oda nyomattam a könyvre nagy betűkkel: „A szerző tulajdona. Utánnyomás tilos. Minden jog fenntartatik!” En rajtam ugyan ne nyereszkedjék senki fia. Az egész vakációm praunermerins városban s könyvexpedálásban tölt el. Azonban inkább az előbbiben.

Fájdalommal kellett ugyanis tapasztalnom, hogy nekünk, magyar poétáknak még nincs olvasóközönségünk s kezdtem megérteni a kiadók folytonos sponkádásait, hogy az akadémia kiadványain kívül nem kel a magyar könyv. De a rokonság és jó barátok lekedése folytán mégis érkezett be annyi előfizetés, hogy a nyomdaköltségek kifizethessem. A megmaradt példányok számát illetőleg olyan kedvező helyzetbe jutottam, hogy elismerésem és feltétlen becsülemmel jeléni minden előfizetőnek a megrendelt példány mellett még egy sajátkező ajánlással ellátott tiszteletpéldányt is szolgálhattam.

Ez erkölcsi siker mind a mellett teljes volt. A város mindkét könyvkereskedésének kirakataiban díszlett a könyvem irodalmi újdonságok között. A helyi lapok a legnagyobb elismeréssel adóztak s buzdítottak. A fővárosi lapok közül a „Hasznos Mulattató” mutatványt is közölt s verseimköl a rokonszenves sorok kíséretében, saját külön „felfedeztet költőjének”, s „tehetséges fiatal poétának”, „kedves dolgozó társának” sat. mondott. A többi lapok a mindinkább terjedő esunya klikkszellem hatása alatt — hallgattak könyvemről. Az hiszem, irigyelték a „Hasznos Mulattató”-tól s azért nem akartak dicsérni.

Mint olyan embert, ki tizenhat éves korában már a könyvpiac számlára dolgozik, bizonyos irodalmi bizaltság fogott el. A nyomdaköltsék láza elhagyott. Kinevettem magamat azért a gyermekek örömrét, mely első verssem közöltetésekor erőt vett rajtam. Fűzfá poéta tempo volt. Egy valódi költő nem is tudja, hol, mikor jelenik meg valamely műve, nem hogy még trémáznai is ráerne. Megvalom, egy csöppet se lettem volna meglepődve, ha egy szép napon magamat valamely német vagy egyéb előkelő külföldi folyóiratban pillantottam meg fordításban. Az ilyenre mindig készen kell lennie a magunk fajta embernek.

Nemikép szomorított azonban az a közöny, sőt mondhatni ellenszenv, melyel irodalmi sikereimet tanárim s atyám fogadták. Azok — örökké elhanyagolt tanulmányokat emlegettek, ez utóbbi pedig becsületes nevet fellette.

— Fiam, mi lesz annak a vége?
— Halhatatlanság!
— Itt ezt érdemeltem én tőled, hogy őregségemre holmi rossz poémák alatt kell látnom becsületes nevetem?
— Atyám! — szóltam sértett ónézettel — ha már halát nem ad az Isteneknek, a miért fia költőnek született, legalább ne

vétkezzék ellenük . . . Különbözn is a saját névem alatt szoktam írni.

Tetszettem magamnak. Erélyes föllépés, választékos kifejezés . . . sic itur ad astra . . . Petőfőnek is elég baja volt az öregjével, meg a professorival . . . Mindez csak arra mutat, hogy jó uton haladok. Igazi nagyság akadályok és ellenségek nélkül nem is létezhetik.

De szerelmek nélkül sem!

Igen, uraim és hölgyeim, most is esodalom, mint tudtam arról teljesen megfedekezni, hogy nekem poéta létrem, tulajdonképp szerelmeknek is kellene lennem. Gyalázat, még csak idealom se volt! Ha előbb jzt eszembe, már ott ragyoghatok pályám zenithjén. Hisz a világ-irodalom gyöngyöit a szerelm szűlte . . .

No, de még nem volt késő. Elhatároztam, hogy helyrehozok mindent, örültem beleszeretek valakibe. S ebben is különbözni fogok a többi lantverőktől, a kiket a szerelm szűt poétákká. Azért is megfordítva esinálom, engem a költészet tegyen szerelmessé. Azoknál alkalmi költészet, nálam alkalmi szerelm.

Mindenekelőtt megváltoztattam a napirendet. A helyett, hogy előadók után kimentem volna a vásárterre a riez gyümisztálkák verekedni (ez a hazafias érzést táplálta bennem és harci ódkára inspirál) a helyett mondom, hódító körutra keltem a városban és elébe mentem a fősből léányönvendékeknek. Ki is szemeltem közülök egyet, a kiről azt hittem, hogy legemlétebb lesz egy költő szerelmére. Szép nem volt. De ezt nem is akartam. Egy szép lányba minden közönséges ember beleszerethet. Kiesit kövér volt és nálam egy fejjel magasabb. Ez imponált. Különbözn számítottam arra az igazságra, hogy az ellentétek vonzzák egymást.

Mikor a választással így készen lettem volna, megcsináltam magamnak a jövőre vonatkozó tervet.

Egy hónapig távolból fogom kísérni ismeretlenül. Nem mutatom be magamat s nem tudakolom a nevet; ha valaki esetleg meg akarja mondani, még a füleket is bedugom. Valahányszor meglátom messziről, — átesapok az utca másik oldalára. Ez okvetlenül kell a szerelm növelésére. Csak így lehet énekelni a bájós ismeretlenről, ki után kinos vágy epedt s étél az ads sörös egy messze vet” . . . sat.

(Folyt. köv.)

A nő a férfi ellenében az, mi a szenvedély a józan ész ellenében. Jaj annak, ki szenvedélyének alá van vetve és kímél az legyőzhetetlene vált.

Egy szép, de romlott nő olyan mint a festett virág, mely éppen csak arra való, hogy szemünkét gyönyörködtesse.

Ki nem látott volna már életében nőt sirni fájdalom nélkül és nevetni ok nélkül?

Ha a szemérmesség megőrizte a szüzi ártatlanságot, ugy később ez legyen az őrzője a szemérmességnek.

Azt mondjuk: „Csak az igaz lehet szép;“ de ezen mondás csak a férfiakra vonatkoztatva áll; mert a nőknél „csak ami szép az igaz“, azért ők mindig csak a szépet keresik, mitsem törődve az igazzal. Alighanem onnan ered ezen nembeli különbség, mert a férfiak fantáziájukat az ész alá rendelték, míg a nők a fordított viszonyoknak hódolnak.

Az asszonyok összehasonlíthatók a talányokkal. Különösen megegyeznek azon közös tulajdonságukban, hogy ha már ki vannak találva, azaz ha már ismeretesekek, akkor elvesztik becsület és értéküket.

Nőknek titkokat elárulni, nem tanácsos; mert gondolat kabinetjei folytonosan nyitvák. az ut pedig a szívtől a nyelvig csak egy ér.

Találtnak olyan nők, kiknek még soha nem volt szenvedély; de ritka mint a fehér holló az olyan nő, kinek egy szenvedélye lett volna.

Sok nő kitünő természetes ésszel meg van áldva és azért tud is okos és hasznos dolgokról behatóan értekezni; de kevés az olyan nő, ki tudná, mikor kötelessége hallgatni.

Shép nők gyakran dicsérik más nők szépségeit, hogy ezáltal a férfiak figyelmét magukra tereljék és azok az ő szépségeket bámulják és csodálják.

A szoptató nőstény oroszlán erős. A nő, ki férjét igazán szereti, ezerszer erősebb.

A nők összehasonlíthatók azon madarakkal, melyek többször megváltoztatják színüket és tollazatukat. A házban rendesen varjuk, — a sétányokon mindig pávák és négy szemkőzt — gerliczek.

Ki özvegyet vesz el, az mindenkor a rövidébet húzza; mert az özvegy nő első férjét óriásnak, a mostanit pedig csak törpének fogja tartani. Az emberi természetből lehet ezt kimagyarázni; ugyanis az ember rendesen az édes mulat szereti emlegetni és közönyös a jelen iránt.

A nők azt akarják, hogy vakon higgyünk nekik mindent; de azt nem akarják soha, hogy ugy is cselekedjünk, mint ahogy hittünk.

Ugy látszik az is képez különbséget a két nem között, hogy a férfit könnyebben lehet orránál fogva kormányozhatni, míg ellenben a nőt inkább fülénél fogva (a bizelgés által) vezethetni.

A nők szilárdan őrzik erőnyeiket, de emellett kisebb hibáiknak is engednek.

Nyersselyem-basztruhákat 10 frt 50 kron ruhánként és jobb minőségeket küld bér-vámmentve gyári raktár **G. Henneberg** (es. és kir. udv. szállító.) **Zürich**. Mintak postafordultával. Levelre Svájcba 10 kros bélyeg ragasztandó. (5)

H I R D E T É S E K.

A főtuczán levő Jeraszovits-féle házban egy **sarokbolt**

f. évi november hó 1-étől

kiadó.
Közelebbi értesítésre a háztulajdonosnál.

Bizonylat.

Az „Első magyar gazdasági gépgyár részvénytársulat“ tek. igazgatóságának

Budapestben,

külső vaczi-ut 7.

A „C. S.“ jegyű 3 1/2 lőrejeű gőzcséplőgép, melyet Önöknél a múlt évben vásároltam,

minden várakozásomat felülmutta,

mivel többet képes végezni, mint más sokkal nagyobb gépek, miket már alkalmam volt munkában látni.

Az Önök készítményeit legjobban ajánlhatom.

Privloka, 1891. februárius 1.

Stajnovic Stipon.

Sarg glicerín fog-cremeje.

K A fogak szépsége. Rövid használat után nélkülözhetetlen fogtisztító szer.

KALODONT.

Közegészségügyi hatóság által megvizsgálva.

Igen hasznos utra. Illatosan fölűdítő.

Ártatlan a leggyengédebb fogmázra is.

N. B. Németországban Franciaországban stb. a legnagyobb eredményrel van bevezetve az udvarnál, a legnagyobb körökben valamint a leggye-

szerűbb polgár házban is használatban.

Kapható gyógyszerészek s illatszertárusoknál. Zombori főraktár Hegedűs József

gyógyszerésznél.

1 darab ára 35 krajczár.

Selyemkeztű 35, 45, 55.

Még csak kis készlet!

Pique mellények,

minden szín és nagyságban 2 frt 50 kr.

Patent-czipők uraknak 3 frt 40 kr.

nőknek 2 „ 60 „

„ gyermekeknek 1 „ 60 „

Fürdő öltönyök, satin blousok

ENGEL-nél,

az „Angyalhoz“

10-7 az „Eldőnt“ szállóval szemben.

Ugyanitt egy jó házból való flu tanoneznak felvétetik.

Tourista ingek és övek.

„BENZOLINAR“

a legjobb szer minden folt

eltávolítására.

„BENZOLINAR“ törv. védve igazán nagyszerű szer foltok eltávolítására a legérzékenyebb szövet és színnél is. nagyon drága posztóknál mosásra, fölülők, bársony, selyem,

UNIFORMIS-HAJTÓKAT,

tisztít aranyat, elefántcsontot stb. stb.,

Benzolinar-nak egy háztartásban

sem szabad hiányoznia.

Benzolinar

kapható a legtöbb vegyes-kereskedésben stb., 60

kr. egy nagy tőveggel.

Chem. gyár ROLOFF VILMOS LIPCOSE.

Az osztrák-magyar monarchia egyedüli főraktárosa:

REINER FERENCZ és LIPOT

Ügyvezető-vegyeskereskedő

Budapest, Király-utca 4. sz.

Korona-forrás.

(HYGIEA-SPRUDEL.)

Orvosi tekintélyek ítélete szerint nevezetesen, dr. Korányi tanár, kir. tanácsos, dr. Kéti tanár, dr. Kézsmáry tanár, dr. Schimmer tanár, dr. Stiller tanár, dr. Reinitz főorvos, dr. Hermann főorvos stb. stb., a koronaforrás nemesak a legkifünőbb, legkellemesebb ízű és legégszesebb ital hanem egyszerűen a lelétezési emésztési szervezetelek bajiában valamint a gyomor-, máj- és vese betegségeknek

első rangú gyógyviz.

Legtisztább égvényes savanyúviz borral vegyítve nem feketít.

Egyedüli főraktár Zomborban.

A. és S. WEIDINGER uraknál.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legelőbb magyar lap az

„EGYETÉRTÉS“

a mely az új évvel immár 25-ik évtolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposasága és sokasága, rovatainak változatosasága, kitünősége, a különböző olvasmányok gazdag tárhaza tette az „Egyetértés“-t népszerűvé. Az országgyűlési tárgyalásokról a legelőbbesül s e mellett tárgyalásos híu tudósítást egyedül az „Egyetértés“ közöl. Gazdaság rovatát elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdálkőzőnség nem szorult ráhozá idegen nyelvu lapra, mert az „Egyetértés“ kereskedelmi s tőzsdet tudósításainak bőséggel s alaposasággal ma már nem versenyezhet más lap. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt az „Egyetértés“-ben, a mire szüksége van. Változtatás szerkesztett tartozájában, annyi regény olvasmányt ad, mint egy lap sem. Két három regényt közöl egyetértés-nyelven, hogy egy év alatt 30-40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legelőbbes termekéket jó magyarságu fordításban kapnak az „Egyetértés“ olvasói. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az „Egyetértés“-re, melynek előfizetési ára egy hóra 1 frt 80 kr., 1/2 évre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénemek az „Egyetértés“ kiadóhivatalába küldendők. Mutatóvámszámat a kiadóhivatal kiváratja egy héti ingylen és bérmentve küld.

Czigarettázók!

A ki észszerűen cigarettázik, tudja azt, hogy a cigarettá jóságánal nemesak a dohány, hanem a papír finomsága is mérvadó. Ezért, de még egészségese érdeklen ügyfelein minden cigarettázó, hogy a használandó papír finomsága minden képtel kizáró legyen. Teljes megnyugvással és bizalommal használható a

LES DERNIERES CARTHOUHS

Braunstein Frères

Párisi gyárából, 65. Boulevard Exelmans

való cigarettapapír, melynek kifünő voltát tekintélyes bel- és külföldi tudományos férfiak ismerték el. Gyárunk folyton oda törekszik, hogy nemesak egyformán, de meennyiségre nevé is mindig ugyanannyi papírt szállítson. Tapasztaljuk azonban, hogy a fogyasztóközönség sok félrevezetésnek van kitéve s vannak oly gyártmányok is, melyekre gyártóik ezégek kivéte bizonyít, a mit pedig a tisztas gyáros mindig megtesz, nem merik. Sőt oly gyárosok is vannak, kik a papírunk kezdetben teljes lapszámat és annak minőségét is leszállítják és kevesebbet, silány papírt szállítanak. Ezekre utalván, bizvást hisszük, hogy minden értelmes cigarettázó a mi „Les dernieres Cartouches“ jegyű árunkat fogja használni, mely évek óta bizonyítottan jobbnak, minden más cigarettapapírnál. Egyuttal figyelmeztetünk mindenkit, hogy papírunknak ezimlapiján ezégek neve áll

Braunstein Frères,

Cigarettapapírunk és hüvelyeknk gyári raktára **Bécsben, I.**

Schottenring 25. sz. alatt létezik.

KOTZÓ PÁL

BADAPEST, NYOLCZADIK KERÜLET üllői ut 18. szám.

Ajánl:

Brantfordi önműködő kőveköttő aratógépeket, legújabb és leggyeyszerűbb szerkezet acéllárványai; előnyei: a legnagyobb szilárdság és egyszerűség, a legnagyobb arató- és a szalacsónyabb vágó képesség, a legkönnyebb járás és a leggyeyszerűbb csomokotás.

Compound gőzmozgonyokat,

40% tüzelőanyag megtakarítással.

Gőzmozgonyokat,

fa, szén- és szalmafütésre, 2 1/2-30 ló crejéig

Sines gőzcséplőket,

legújabb szerkezet, 4-szer fordulható sinekkel, rendkívül hosszú, tehát toldást nem igénylő szalmarázókka l. **Szögös gőzcséplőket,** 5-4 lőrejeű kettős tisztító szerkezetű, arphájájával és választó hengerral, — Továbbá mindenféle járgánycséplőket, vetőgépeket és egyéb gazdasági gépeket.

Olcsó árak.

3-8

Kedvező fizetési feltételek.